

טו א, ב וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת לו קדושים ה

ג אלהם קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו
ד תיראו ואת שבתתי תשמרו אני יהוה אלהיכם: אל תפנו אל האלילים
ה ואלהי מסכה לא תעשו לכם אני יהוה אלהיכם: וכי תזבחו זבח שלמים
ו ליהוה לרצונכם תזבחהו: ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד-יום
ז השלישי באש ישרף: ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא

תרגום אונקלוס

א ומליל יי עם משה למימר: ב מליל עם כל פנשתא דבני ישראל ותימר להון קדישין תהון ארי קדיש אנה יי אלהכון: ג גבר מן אמיה ומן אבויה תהון דחלין וית יומי שביא דילי תטרון אנה יי אלהכון: ד לא תתפנון בטר טעון ודחלן דמתכא לא תעבדון לכון אנה יי אלהכון: ה וארי תכסון נכסת קודשין קדם יי לרעוא לכון תכסוניה: ו ביומא דיתנכיס יתאכיל וביומא דבתרדוהי ודישתאר עד יומא תליתאה בנורא יתוקד: ז ואם אתאכלא יתאכיל ביומא תליתאה מרחק הוא פירוש רש"י

תפנו אל האלילים. לעבדם. 'אלילים' לשון אל, כלא הוא חשוב: ואלהי מסכה. תחלתן אלילים הם, ואם אתה פונה אחריהם, סופך עושה אותן אלהות: לא תעשו לכם. לא תעשו לאחרים ולא אחרים לכם. ואם תאמר: 'לא תעשו' לעצמכם, אבל אחרים עושין לכם! הרי כבר נאמר 'לא יהיה לך' (שמות טו:כב) – לא שלך ולא של אחרים: (ה) וכי תזבחו וגו'. לא נאמרה פרשה זו אלא ללמד, שלא תהא זביחתן אלא על מנת לאכל בתוך הזמן הזה; שאם לקבע להם זמן אכילה, הרי כבר נאמר 'ואם נדר או נדבה זבח קרבנו וגו' (לעיל ג:כח): לרצונכם תזבחהו. תחלת זביחתו תהא על מנת נחת רוח, שיהא לכם לרצון; שאם תחשבו עליו מחשבת פסול לא ירצה עליכם לפני: לרצונכם. אפיימנט, זהו לפי פשוטו. ורבותינו למדו, מכאן למתעסק בקדשים שפסול, שצריך שיתכון לשחט: (ו) ביום זבחכם יאכל. כשתזבחהו, תשחטהו על מנת לאכלו בזמן זה שקבעתי לכם כבר: (ז) ואם האכל יאכל וגו'. אם אינו ענין לחוץ לזמנו, שהרי כבר נאמר 'ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו וגו' (שם ל), תנהו ענין לחוץ למקומו. יכול, יהו חביבין פרת על אכילתו? תלמוד לומר 'והנפש האכלת ממנו עונה תשא' (שם) – ממנו ולא מחברו, יצא הנשחט במחשבת חוץ למקומו: פגול. מתעב, כמו 'ומרק פגלים כליהם' (ישעיה כה:מט):

סדר טו (ב) דבר אל כל עדת בני ישראל. מלמד, שנאמרה פרשה זו בהקהל, מפני שרוב גופי תורה תלויין בה: קדשים תהיו. הווי פרושים מן העריות ומן העברה; שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדשה: 'אשה זנה וחללה וגו' – אני ה' מקדשכם' (ויקרא יז:ז-ח), 'ולא יחלל זרעו וגו' – אני ה' מקדשו' (שם טו), 'קדשים יהיו וגו' – אשה זנה וחללה וגו' (שם יז:י-יז): (ג) איש אמו ואביו תיראו. כל אחד מכם תיראו אביו ואמו, זהו פשוטו. ומדרשו: אין לי אלא איש, אשה מניין? כשהוא אומר 'תיראו' הרי כאן שנים. אם כן, למה נאמר 'איש' שיהאיש ספק בידו לעשות, אבל אשה רשות אחרים עליה: אמו ואביו תיראו. כאן הקדים אם לאב, לפי שגלוי לפניו, שהבן ירא את אביו יותר מאמו; ובכבוד הקדים אב לאם, לפי שגלוי לפניו, שהבן מכבד את אמו יותר מאביו, מפני שמשדלתו בדברים: ואת שבתתי תשמרו. סמך שמירת שבת למורא אב, לומר: אף על פי שהזהרתיך על מורא אב, אם יאמר לך: 'חלל את השבת' אל תשמע לו, וכן בשאר כל המצות: אני ה' אלהיכם. אתה ואביו חביבים בכבודי, לפיכך לא תשמע לו לבטל את דברי. איזהו מורא? לא ישב במקומו ולא ידבר במקומו ולא יסתור את דבריו. ואיזהו כבוד? מאכיל ומשקה, מלביש ומנעיל, מכניס ומוציא: (ד) אל

מפתח סדרי התנך
ההצהרה היומית על אחריות אישית וציבורית, לקיום מצוות קדושים תהיו. המצווה שנהיה קדושים מרכזית ביותר ולכן תקנו מסדרי התפילות את סדר קדושה בתפילת עמידה בחזרת השלח. נוסח הקדושה נקבע על בסיס ראשי סדרים בתורה ובנביאים. ההצהרה הפותחת נקדישה ונעריצה נסמכת על ראש סדר יב בישעיה פי בראתו ילדיו מעשה ידי בקרב יקדישו שמי ויקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו: הפסוק הראשון הוא ראש סדר ג בישעיה וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש ה' צבאות מלא כל הארץ כבודו: הפסוק השני הוא ראש סדר ב ביחזקאל ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוח כבוד ה' ממקומו: שני פסוקים אלו הם תיאורי התגלות השכינה לישעיה ויחזקאל. הפסוק השלישי הנאמר בתפילות מוסף הוא ראש סדר ו בדברים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: שהוא הפסוק בו אנו מקבלים עלינו עול מלכות שמים. סדר הקדושה מלמדנו שמימוש מצוות קדושים תהיו הוא בגילוי השכינה דרכנו בעולם, עוצמת הגילוי כעוצמת קבלתנו עול מלכות שמים. וזו היתה תפילתו של נחמיה כשסיכן עצמו בפנותו למלך ארתחשסטא במטרה להציל את העולים ואת ירושלים אנה ה' תהי נא אונקל'שבת אל תפלת עבדך ואל תפלת עבדיך החפצים ליראה את שמך והצליחה נא לעבדך היום. פסוק זה הוא ראש סדר ה בעזרא.

טו

קדושים

ח ירצה: ואכליו עונו ישא פֿי־אֶת־קֹדֶשׁ יְהוָה חֵלֶל וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
ט מַעֲמִיָּה: וּבִקְצָרְכֶם אֶת־קִצִּיר אֲרֻצְכֶם לֹא תִכְלֶה פֶּאֶת שְׂדֶךְ לִקְצֹר וּלְקַט
י קִצִּירְךָ לֹא תִלְקֹט: וְכִרְמֶךָ לֹא תַעֲזֹל וּפֶרֶט כִּרְמֶךָ לֹא תִלְקֹט לַעֲנִי וּלְגֹר
יא תַעֲזֹב אֹתָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תִגְנְבוּ וְלֹא־תִכְחֲשׂוּ וְלֹא־תִשְׁקְרוּ אִישׁ
יב בַּעֲמִיתוֹ: וְלֹא־תִשְׁבְּעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֹר וְחִלַּלְתָּ אֶת־שֵׁם אֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
יג לֹא־תַעֲשֶׂק אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תִלִּין פַּעֲלַת שְׂכִיר אֶתְךָ עַד־בֹּקֶר:
יד לֹא־תִקְלָל חֵרֶשׁ וּלְפָנַי עֹזֵר לֹא תִתֵּן מִכָּשָׁל וְיִרְאָתָּ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
טו לֹא־תַעֲשׂוּ עֹל בַּמִּשְׁפָּט לֹא־תִשָּׂא פָנֶי־דָל וְלֹא תִהְדָּר פָּנֵי גָדוֹל בַּצֶּדֶק

שני 5

תרגום אונקלוס

לא יהי לרעוא: ח ודייכלניה חוביה יקביל ארי ית קודשא דיי אחיל וישתיצי אנשא ההוא מעמיה:
ט ובמחצדכון ית חצדא דארעכון לא תשיצי פתא דחקלך למחצד ולקטא דחצדך לא תלקיט: י וכרמך
לא תעליל ונתרא דכרמך לא תלקיט לעני ולגיורי תשובך יתהון אנא יי אלהכון: יא לא תגנבון ולא תכדבון
ולא תשקרון אנש בחבריה: יב ולא תשתבעון בשמי לשקרא ותחיל ית שמא דאלהך אנא יי: יג לא תעשוק
ית חברך ולא תניס לא תבית אגרא דאגרא לותך עד צפרא: יד לא תלוט דלא שמע וקדם דלא חזי לא תשים
תקלא ותדחל מאלהך אנא יי: טו לא תעבדון שקר בדין לא תסב אפי מסכניא ולא תהדר אפי רבא בקושטא

פירוש רש"י

מששקעה החמה, לפיכך זמן גבוי שכרו כל הלילה, ובמקום אחר הוא אומר 'ולא תבוא עליו השמש' (דברים יט:כ) – מדבר בשכיר לילה, שהשלמת פעלתו משיעלה עמוד השחר, לפיכך זמן גבוי שכרו כל היום; לפי שנתנה תורה זמן לבצל הבית עונה לבקש מעות: (יד) לא תקלל חרש. אין לי אלא חרש, מניין לרבות כל אדם? תלמוד לומר 'בעמך לא תאר' (שמות יז:ד), אם כן, למה נאמר 'חרש'? מה חרש מיחד שהוא בחיים, אף כל שהוא בחיים, יצא המת שאינו בחיים: ולפני עור לא תתן מכשל. לפני הסומא בדבר, לא תתן עצה שאינה הוגנת לו, אל תאמר: 'מכר שדך וקח לך חמור', ואתה עוקף עליו ונותלה הימנו: ויראת מאלהיך. לפי שהדבר הזה אינו מסור לבריות, לידע אם דעתו של זה לטובה או לרעה, ויכול להשמיט ולומר: 'לטובה נתפונתי', לפיכך נאמר בו 'ויראת מאלהיך' המפיר מחשבותיך, וכן כל דבר המסור ללב של אדם העושהו, ואין שאר הבריות מפירות בו, נאמר בו 'ויראת מאלהיך': (טו) לא תעשו עול במשפט. מלמד, שהדין המקלקל את הדין קרוי עול, שנאוי ומשקץ, חרם ותועבה; שהעול קרוי תועבה, שנאמר 'כי תועבת ה' וגו' כל עשה עול' (דברים כ:כ) – והתועבה קרויה חרם ושקץ, שנאמר 'ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו, שקץ תשקצנו וגו' (שם ז:טו): לא תשא פני דל. שלא תאמר: עני הוא זה והעשיר חיב לפרנסו, אזכנו בדין ונמצא מתפרנס בנקיות: ולא תהדר פני גדול. שלא תאמר: עשיר הוא זה, בן גדולים הוא זה, היאך אבישנו ואראה בבשתו? ענש יש בדבר! לכה נאמר 'ולא תהדר פני גדול':

(ח) ואכליו עונו ישא. בנותר גמור הכתוב מדבר, ואינו ענוש כרת על הנשחט חוץ למקומו, שכבר מעטו הכתוב, וזה בנותר גמור מדבר; ובמסכת כרתות (דף ה.) למדוהו מגזירה שנה: (ט) לא תכלה פאת שדך. שניית פאה בסוף שדהו: ולקט קצירך. שבילים הנוותרים [וג' הנושרות] בשעת קצירה אחת או שתיים, אבל שלש אינן לקט: (י) לא תעזל. לא תטל עוללות שבה, והן נכרות, איזהו עוללות? כל שאין לה לא כתף ולא נטף: ופרט כרמך. גרגרי ענבים הנושרים בשעת בצירה: אני ה' אלהיכם. דין לפרע, ואיני גובה מכס אלא נפשות, שנאמר 'אל תגזל דל וגו' כי ה' יריב ריבם וגו' (משלי יב:ג): (יא) לא תגנבו. אזהרה לגונב ממון, אבל 'לא תגנב' שבעשרת הדברות – אזהרה לגונב נפשות, דבר הלמד מענינו, דבר שחייבין עליו מיתת בית דין: ולא תכחשו. לפי שנאמר 'וכחש בה' (לעיל כ:ז) – משלם קרן וחמש, למדנו לענש, אזהרה מניין? תלמוד לומר 'ולא תכחשו': ולא תשקרו. לפי שנאמר 'ונשבע על שקר' (שם) – ישלם קרן וחמש, למדנו לענש, אזהרה מניין? תלמוד לומר 'ולא תשקרו': לא תגנבו ולא תכחשו ולא תשקרו וגו' ולא תשבעו. אם גנבת סופך לכחש, סופך לשקר, סופך להשבע לשקר: (יב) ולא תשבעו בשמי. למה נאמר? לפי שנאמר 'לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא' (שמות טו:כז), יכול, לא יהא חייב אלא על שם המיחד, מניין לרבות כל הכנויין? תלמוד לומר 'ולא תשבעו בשמי לשקר' – כל שם שיש לי: (יג) לא תעשק. זה הכובש שכר שכיר: לא תלין. לשון נקבה, מוסב על הפעלה: עד בקר. בשכיר יום הכתוב מדבר, שיציאתו

טו

טו תִּשְׁפֹּט עֲמִיתְךָ: לֹא־תִלְךָ רֵכִיל בְּעַמֶּיךָ לֹא תַעֲמֹד עַל־דָּם רֵעֶךָ אֲנִי יְהוָה: קדושים
 יז לֹא־תִשְׁנֹא אֶת־אָחִיךָ בַּלְבָּבְךָ הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת־עַמִּיתְךָ וְלֹא־תִשָּׂא עָלָיו
 יח חֲטָא: לֹא־תִקֵּם וְלֹא־תִטֹּר אֶת־בְּנֵי עַמֶּךָ וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כַּמּוֹד אֲנִי יְהוָה:
 יט אֶת־חֻקֹּתַי תִּשְׁמְרוּ בְּהִמָּתֶךָ לֹא־תִרְבִּיעַ כְּלָאִים שֹׁדֶךְ לֹא־תִזְרַע כְּלָאִים
 כ וּבִגְד כְּלָאִים שֶׁעֵטְנֹז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ: וְאִישׁ כִּי־יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁהָ שִׁכְבַּת־
 זָרַע וְהוּא שִׁפְחָה נִחְרַפֶּת לְאִישׁ וְהַפְדָּה לֹא נִפְדָּתָה אוֹ חֲפָשָׁה לֹא נִתְּן־לָהּ

תרגום אונקלוס

תדיניה לחברך: טו לא תיכול קורצין בעמך לא תקום על דמא דחברך אנא יי: יז לא תשני ית אחור בלבך אוכחא תוכח
 ית חברך ולא תקביל על דיליה חובא: יח לא תקום ולא תטור דכבו לבני עמך ותרחמיה לחברך כותך אנא יי: יט ית קימי
 תטון בעירך לא תרכיב עירובין חקלך לא תזרע עירובין ושעטניזא לא יסק עלך: כ וגבר ארי ישכוב
 ית אתתא שכבת זרעא והיא אמא אחידא לגבר ואתפרקא לא אתפריקת בכספא או חירותא לא אתהיבת לה בשטר
 פירוש רש"י

השומעים: לא תעמד על דם רעך. לראות במיתתו
 ואתה יכול להצילו, כגון טובע בנהר, וחייה או
 לסטים באים עליו: אני ה'. נאמן לשלם שכר ונאמן
 לפרע: (יז) ולא תשא עליו חטא. לא תלפין את פניו
 ברבים: (יח) לא תקם. אמר לו: 'השאלני מגלך'
 אמר לו: 'לאו', למחר אמר לו: 'השאלני קרדמך'
 אמר לו: 'איני משאלך, כדרך שלא השאלתני' – זו
 היא נקימה. ואיזו היא נטירה? אמר לו: 'השאלני
 קרדמך' אמר לו: 'לאו', למחר אמר לו: 'השאלני
 מגלך' אמר לו: 'הא לך, איני כמותך שלא
 השאלתני' – זו היא נטירה, שנוטר האיבה בלב,ו
 אף על פי שאינו נוקם: ואהבת לרעך כמוך. אמר
 רבי עקיבא: זה כלל גדול בתורה: (יט) את חקתי
 תשמרו. ואלו הן: 'בהמתך לא תרביע כלאים וגו'.
 חקים הם אלו, גזרת המלך, שאין טעם לדבר: ובגד
 כלאים וגו'. למה נאמר? לפי שנאמר 'לא תלבש
 שעטנז צמר ופשתים יחדו' (דברים יז:), יכול, לא
 ילבש גזי צמר ואניצי פשתן? תלמוד לומר 'בגד'.
 מניין לרבות הלכדים? תלמוד לומר 'שעטנז', דבר
 שהוא שוע טווי ונוז. ואומר אני: נוז – לשון דבר
 הנמלל ושזור זה עם זה לחברו, מיישטיר בלעז,
 כמו 'חזין לנאזי דאית בהו' (מועד קטן יב:), שאנו
 מפרשין לשון כמוש, פלייטרא. ולשון 'שעטנז'
 פרש מנחם: מחברת צמר ופשתים: (כ) נחרפת
 לאיש. מיעדת ומיחדת לאיש, ואיני יודע לו דמיון
 במקרא; ובשפחה כנענית, שחציה שפחה וחציה
 בת חורין, המארסת לעבד עברי שמתר בשפחה,
 הכתוב מדבר: והפדה לא נפדתה. פדויה ואינה
 פדויה, וסתם 'פדיון' בכסף: או חפשה. בשטר:

בצדק תשפט עמיתך. כמשמעו. דבר אחר: הוי דן
 את חברך לכף זכות: (טו) לא תלך רכיל. אני אומר
 על שם שכל משלחי מדנים ומספרי לשון הרע
 הולכים בבתי רעיהם לרגל מה יראו רע או מה
 ישמעו רע לספר בשוק, נקראים הולכי רכיל,
 הולכי רגילה, אשפיאמנט בלעז. וראיה לדברי, שלא
 מצינו 'רכילות' שאין כתוב בלשון 'הליכה': 'לא
 תלך רכיל', 'הלכי רכיל נחשת וברזל' (ירמיה ד:כז);
 ושאר לשון הרע אין כתוב בו 'הליכה': 'מלשני
 בסתר רעהו' (תהלים סדר יד פסוק ד, מזמור ק שלנו פסוק ד)
 'לשון רמיה' (שם יז:קח, קיז:ג), 'לשון מדברת גדולות'
 (שם ב:ה, יא:ד בהתאמה); לכך אני אומר: שהלשון
 'רכיל' לשון הולך ומרגל, שהכ"ף נחלפת בגימ"ל;
 שכל האותיות שמוצאיהן ממקום אחד, מתחלפות
 זו בזו; ב"ת בפ"א ובן"ו, גימ"ל בכ"ף וקו"ף
 בכ"ף, נו"ן בלמ"ד ורי"ש, וזי"ן בצד"י, וכן 'ירגל'
 בעבדך' (שמואל א:לד) – רגל במרמה לאמר עלי
 רעה, וכן 'לא רגל על לשנו' (תהלים סדר ב פסוק כו,
 מזמור יד שלנו פסוק ג); וכן רוכל – הסוחר ומרגל
 אחר כל סחורה. וכל המוכר בשמים להתקשט בהם
 הנשים – על שם שמחזר תמיד בעירות, נקרא
 רוכל לשון רוגל. ותרגומו 'לא תיכול קורצין' כמו
 'ואכלו קרציהון די יהודיא' (דניאל ב:כג), 'אכל בה
 קרצא בי מלכא'. נראה בעיני, שהיה משפטים
 לאכל בבית המקדש דבריהם שום הלעטה, והוא
 גמר חזוק, שדבריו מקימים ויעמידם על האמת,
 ואותה הלעטה נקראת 'אכילת קורצין', לשון 'קרץ'
 בעינינו' (משלי ב:יט) – שכן דרך כל הולכי רכיל לקרץ
 בעיניהם ולרמוז דברי רכילותן, שלא יבינו שאר

מפתח סדרי התנ"ך סדר טו עוסק בציווי להיות קדושים ובמצוות שקיומן מממש יעד רוחני זה. הפטרת
 הסדר פותחת בפסוק והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל־הכתוב לחיים בירושלם (ישעיה ראש
 סדר ב). כנבואה כואב הנביא ישעיה את התדרדרות המוסר בין אדם לחבירו, אשירה נא לידדי שירת דודי לכרמו
 כרם היה לידדי בקרן בן־שמן... כי כרם ה' צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה
 משפט לצדקה והנה צעקה: הפסוק החותם את ההפטרה מלמד שתיקון המצב יהיה כאשר יגבה ה' צבאות במשפט
 והאל הקדוש נקדש בצדקה: [פסוק זה סיים גם את הפטרת סדר י וגם את ההפטרה החלופית לסדר יב]

טו כֹּא בַקֶּרֶת תִּהְיֶה לֹא יוֹמָתוֹ כִּי־לֹא חֲפָשָׂה: וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אֶל־פֶּתַח
כב אֶהְל מוֹעֵד אֵיל אֲשָׁם: וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן בְּאֵיל הָאֲשָׁם לִפְנֵי יְהוָה עַל־
חטאתו אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ מִחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא:

טז א וְכִי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל־עֵץ מֵאֵכֹל וְעֵרַלְתֶּם עֵרְלָתוֹ אֶת־פְּרִיֹ
ב שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֵרְלִים לֹא יֵאָכֵל: וּבשָׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָל־פְּרִיֹ
ג קֹדֶשׁ הַלְוִיִּם לַיהוָה: וּבשָׁנָה הַחֲמִישִׁת תֹּאכְלוּ אֶת־פְּרִיֹ לְהוֹסִיף לָכֶם
ד תְּבוּאָתוֹ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תֹאכְלוּ עַל־הַדָּם לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא
ה,ו תַּעֲוֹנְנוּ: לֹא תִקְפוּ פֶּאת רֹאשְׁכֶם וְלֹא תִשְׁחִית אֶת פֶּאת זִקְנְךָ: וְשָׂרַט

תרגום אונקלוס

בקורתא תהי בה לא ימותון ארי לא אתחוררת: כא וייתי ית אשמיה לקדם יי לתרע משכן זמנא דכרא לאשמא: כב ויכפר
עלוהי כהנא בדכרא דאשמא קדם יי על חובתיה דחב וישתביק ליה מחובתיה דחב:
א וארי תיעלון לארעא ותצבון כל אילן דמיכל ותרחקון רחקא ית אביה תלת שנין יהי לכון מרחק לאבדא לא יתאכיל:
ב ובשנת רביעיתא יהי כל אביה קודש תושבחן קדם יי: ג ובשנת חמישיתא תיכלון ית אביה לאוספא לכון עלליתיה אנא
יי אלהכון: ד לא תיכלון על דמא לא תנחשון ולא תענון: ה לא תקפון פתא דרישכון ולא תחפיל ית פתא דדקנך: ו וחבול
פירוש רש"י

המצוה הזאת שתשמרו, תהיה 'להוסיף לכם
תבואתו', שבשכרה אני מברך לכם פרות הנטיעה.
היה רבי עקיבא אומר: דברה תורה כנגד יצר הרע,
שלא יאמר אדם: 'הרי ארבע שנים אני מצטער בו
חנם!' לפיכך נאמר 'להוסיף לכם תבואתו': אני ה'
אני ה' המבטיח על כך, ונאמן לשמר הבטחתי:
(ד) לא תאכלו על הדם. להרבה פנים נדרש
בסנהדרין (דף סג): אזהרה שלא לאכל מבשר קדשים
לפני זריקת דמים, ואזהרה לאוכל מבהמת חלין
טרם שתצא נפשה, ועוד הרבה: לא תנחשו. כגון
אלו המנחשין בחלדה ובעופות: פתו נפלה מפיו,
צבי הפסיקו בדרך: ולא תעונו. לשון עונות ושעות
שאומר: 'יום פלוני יפה להתחיל מלאכה', שעה
פלונית קשה לצאת: (ה) לא תקפו פאת ראשכם. זה
המשה צדעיו לאחורי אָזְנוֹ ולפדחתו, ונמצא הקף
ראשו עגל סביב, שעל אחורי אָזְנוֹ עקרי שערו
למעלה מצדעיו הרבה: פאת זקנך. סוף הזקן
וגבוליו, והן חמש: שתיים בכל לחי ולחי למעלה
אצל הראש, שהוא רחב ויש בו שתי פאות, ואחת
למטה בסנטרו – מקום חבור שתי הלחיים יחד:

בקרת תהיה. היא לוקה ולא הוא; יש על בית דין
לבקר את הדבר שלא לחיבו [ויג' לחיבה] מיתה, 'פי
לא חפשה' ואין קדושיה קדושין גמורין. ורבותינו
למדו מכאן, שמי שהוא במלקות – יהא בקריאה,
שהדינים המלקין קורין על הלוקה 'אם לא תשמר
לעשות וגו' והפלא ה' את מכתך וגו' (דברים כג:זח-זט):
פי לא חפשה. לפיכך אין חייב עליה מיתה, שאין
קדושיה קדושין; הא אם חפשה – קדושיה קדושין,
וחייב מיתה: (כב) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא.
לרבות את המזיד פשוטג:

סדר טז (א) וערלתם ערלתו. ואטמתם אטימתו; יהא
אטום ונסתם מלהנות ממנו: שלש שנים יהיה לכם
ערלים. מאימתי מונה לו? משעת נטיעתו. יכול, אם
הצניעו, לאחר שלש שנים יהא מתר? תלמוד לומר
'יהיה' – בהיותו יהא: (ב) יהיה כל פרי קדש.
כמעשר שני שכתוב בו 'וכל מעשר הארץ וגו' קדש
לה' (ויקרא כג:ל), מה מעשר הארץ [ויג' מעשר שני]
אינו נאכל חוץ לחומת ירושלים אלא בפדיון, אף
זה כן, ודבר זה 'הלולים לה' הוא, שנושאו שם
לשבח ולהלל לשמים: (ג) להוסיף לכם תבואתו.

מפתח סדרי התנך ראשי סדרים רבים פותחים במצוות הקשורות לארץ ישראל: בחומש ויקרא סדר י' וידבר... פי
תבוא אֶל־אָרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם לְאַחֲזָה וְנִתְּלִי נָגַע צִרְעַת בְּבֵית אָרֶץ אֲחֻזַּתְכֶּם – צרעת הבית "בשורה היא להם"
וסדר טז וְכִי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ וְנִטְעַתֶם כָּל־עֵץ מֵאֵכֹל... שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֵרְלִים – דיני ערלה ונטע רבעי. בחומש
במדבר סדר יד פִּי תָבֹאוּ אֶל־אָרֶץ מוֹשְׁבֵיכֶם... וַעֲשִׂיתֶם אִשָּׁה לְה' – דיני מנחה ונסך הבאים עם קורבנות עולה
ושלמים, וסדר לא וַיְדַבֵּר... כִּי־אַתֶּם בָּאִים אֶל־הָאָרֶץ כְּנָעַן זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּפֹּל לָכֶם בְּנַחֲלָה אָרֶץ כְּנָעַן לְגַבְלֶיהָ –
גבולות הארץ המובטחת, וסדר לב פִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן אֲרֻצָּה כְּנָעַן: וְהַקְרִיתֶם לָכֶם עֲרִים עָרִי מִקְלַט תִּהְיֶינָה לָכֶם
– ערי מקלט. בחומש דברים סדר טז כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיךָ נָתַן לָךְ וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּה בָּהּ וְאַמְרַת אֲשִׁמָּה
עָלִי מֶלֶךְ כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבָתִּי: – דיני מלך ישראל, וסדר כא וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה
וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ בָּהּ: וְלִקְחַתָּ מֵרֹאשִׁית כָּל־פְּרִי הָאֲדָמָה – דין ביכורים, ביהושע סדר יג וַיֵּתֶן ה' לְיִשְׂרָאֵל אֶת־כָּל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָשָׁבַע לָתֵת לְאֲבוֹתָם וִירְשׁוּהָ וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ: – קיום ההבטחה, והכל החל כבראשית סדר י' וַיֹּאמֶר ה' אֶל־אַבְרָם
לֵךְ־לָךְ... אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ – מצוות העליה לארץ, ומבוסס על ההתחייבות כבראשית סדר כט וַיֹּאמֶר ה' אֶל־יִצְחָק
שׁוּב אֶל־אָרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְלִמְלֹדֶתְךָ וְאֵהְיָ עִמָּךְ: [ראה עוד במדבר כג:א, דברים יא:א]

טז

ז לִנְפֹשׁ לֹא תִתְּנוּ בְּבִשְׂרֵכֶם וּכְתַבְתָּ קַעֲקַע לֹא תִתְּנוּ בָכֶם אֲנִי יְהוָה: אֶל-
 ח תַּחֲלִל אֶת-בִּתְּךָ לְהַזְנוֹתָהּ וְלֹא-תִזְנֶה הָאָרֶץ וּמִלֹּאֵה הָאָרֶץ זִמָּה: אֶת-
 ט שְׁבַת־תִּי תִשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: אֶל-תִּפְּנוּ אֶל-הָאֵבֶת וְאֶל-
 י הַיִּדְעֹנִים אֶל-תִּבְקְשׁוּ לְטִמְאָה בָּהֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: מִפְּנֵי שִׁיבָה
 יא תִּקּוּם וְהִדְרַת פָּנֵי זָקֵן וִירֹאת מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יְהוָה: וְכִי-יָגֹר טז רְבִיעִי 6 ה
 יב אֶתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ: כְּאֶזְרַח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הֶגֶר | הֶגֶר אֶתְכֶם
 יג וְאֶהְבֵּת לוֹ כְּמוֹךְ כִּי-גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא-
 יד תַּעֲשׂוּ עוֹל בַּמִּשְׁפָּט בַּמִּדָּה בַּמִּשְׁקָל וּבַמִּשׁוּרָה: מֵאֲזִי צֶדֶק אֲבִי-צֶדֶק
 איפֹת צֶדֶק וְהִין צֶדֶק יִהְיֶה לָכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר-הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם
 טו מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-כָּל-חֻקְתִּי וְאֶת-כָּל-מִשְׁפָּטִי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
 אֲנִי יְהוָה:

תרגום אונקלוס

על מית לא תתנו בשרכם ורושמי חריתין לא תתנו בכו אֲנִי יְיָ: ז לא תחיל ית ברתך לאטעיותה ולא תטעי
 ארעא ותתמלי ארעא עיצת חטאין: ח ית יומי שביא דיילי תטרוני ולבית מקדשי תהון דחלין אֲנִי יְיָ: ט לא תתפנו
 בתר בדין וזכור לא תתבעון לאסתאבא בהון אֲנִי יְיָ אלהיכם: י מן קדם דסבר באורייתא תקום ותהדר אפי סבא
 ותדחל מאלהך אֲנִי יְיָ: יא וארי יתגיר עמכון גיורא בארעכון לא תונו יתיה: יב כיציבא מנכון יהי לכוני גיורא
 דיתגיר עמכון ותרחם ליה כותך ארי דיירין הויתון בארעא דמצרים אֲנִי יְיָ אלהיכם: יג לא תעבדון שקר בדין
 במשחחא במתקלא ובמכילתא: יד מונונאון דקשוט מתקלין דקשוט מכילן דקשוט והנין דקשוט יהון לכוני אֲנִי יְיָ
 אלהיכם דאפיקית יתכון מארעא דמצרים: טו ותטרוני ית כל קמי וית כל דיני ותעבדון יתהון אֲנִי יְיָ:

פירוש רש"י

ולא יסתר את דבריו. יכול, יעצים עיניו כמי
 שלא ראהו? לכך נאמר 'ויראת מאלהיך', שהרי
 דבר זה מסור ללב של עושהו, שאין מכיר בו
 אלא הוא, וכל דבר המסור ללב נאמר בו 'ויראת
 מאלהיך': (יא) לא תונו. אונאת דברים; לא תאמר
 לו: 'אמש היית עובד עבודה זרה, ועכשו אתה בא
 ללמד תורה שנתנה מפי הגבורה?!': (יב) כי גרים
 הייתם. מום שבך אל תאמר לחברך: אֲנִי ה'
 אלהיכם. אלהיך ואלהיו אֲנִי: (יג) לא תעשו עול
 במשפט. אם לדין, הרי כבר נאמר 'לא תעשו עול
 במשפט' (לעיל טו:טז), ומהו 'משפט' השנוי כאן?
 הוא המדה והמשקל והמשורה; מלמד, שהמודד
 נקרא דין, שאם שקר במדה, הרי הוא כמקלקל את
 הדין; וקרוי: עול, שנאווי ומשקץ, חרם ותועבה;
 וגורם לחמשה דברים האמורים בדין: מטמא את
 הארץ, ומחלל את השם, ומסלק את השכינה,
 ומפיל את ישראל בחרב, ומגלה אותם מארצם:
 במדה. זו מדת הארץ: במשקל. כמשמעו:
 ובמשורה. היא מדת הלח והיבש: (יד) אבני
 צדק. הם המשקולות ששוקלין כנגדן. איפת. היא
 מדת היבש. הין. זו היא מדת הלח: אשר הוצאתי
 אתכם. על מנת כן. דבר אחר: אֲנִי הבחנתי
 במצרים בין טפה של בכור לטפה שאינה של
 בכור, ואני הנאמן לפרע ממי שטומן משקולותיו
 במלח להונות את הבריות שאינן מכירין בהם:

(ו) ושרט לנפש. כן דרכן של אמוריים, להיות
 משרטין בשרם כשמת להם מת: וכתבת קעקע.
 כתב המחקה ושקוע, שאינו נמחק לעולם,
 שמקעקעו במחט והוא משחיר לעולם: קעקע.
 לשון 'והוקע אותם' (כמדבר כא:ד), 'והוקענום'
 (שמואל לב:לז) – תחבין עץ בארץ ותולין אותם
 עליהם, ונמצאו מחקין ותחבין בקרקע, פורפוינט
 בלעז: (ז) אל תחלל את בתך להזנותה. במוסר בתו
 פנויה לביאה שלא לשם קדושין: ולא תזנה הארץ.
 אם אתה עושה כן, הארץ מזנה את פרוותיה
 לעשותן במקום אחר ולא בארצכם, וכן הוא אומר
 'וימנעו רבבים וגו'' (ירמיה א:טז): (ח) ומקדשי תיראו.
 לא יפנס למקדש [וג' בהר הבית] במקלו ובמנעלו
 ובאפנדתו ואבק של רגליו; ואף על פי שאני
 מזהירכם על המקדש – 'את שבתתי תשמרו' – אין
 בנין בית המקדש דוחה שבת: (ט) אל תפנו אל
 האבת. אזהרה לבעל אוב וידעוני. בעל אוב זה
 פיתום המדבר משחיו, וידעוני – המכניס עצם
 חיה ששמה 'ידוע' לתוך פיו והעצם מדבר: אל
 תבקשו. להיות עסוקים בם, שאם תעסקו בם אתם
 מטמאין לפני ואני מתעב אתכם: אֲנִי ה' אלהיכם.
 דעו את מי אתם מחליפין במי: (י) מפני שיבה
 תקום. יכול, זקן אשמאי? תלמוד לומר 'זקן', אין
 זקן אלא שקנה חכמה: והדרת פני זקן. איזהו
 הדור? לא ישב במקומו ולא ידבר במקומו

טז וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי עַמִּי חֲמִישִׁי וְ

קדושים

יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר | הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן מִזְרָעוֹ לַמֶּלֶךְ מוֹת יוֹמָת עַם

יח הָאָרֶץ יִרְגְּמֻהוּ בָּאֵבֶן: וְאֲנִי אֶתֵּן אֶת־פְּנִי בְּאִישׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב

עַמּוֹ כִּי מִזְרָעוֹ נָתַן לַמֶּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת־מִקְדָּשִׁי וְלַחֲלֹל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי:

יט וְאִם הָעָלַם יַעֲלִימוֹ עִם הָאָרֶץ אֶת־עֵינֵיהֶם מִן־הָאִישׁ הַהוּא בְּתֹתוֹ מִזְרָעוֹ

כ לַמֶּלֶךְ לְכַלְתִּי הַמִּית אֹתוֹ: וְשַׁמְתִּי אֲנִי אֶת־פְּנִי בְּאִישׁ הַהוּא וּבִמְשַׁפְּחָתוֹ

וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ וְאֵת | כָּל־הַזָּנִים אַחֲרָיו לְזָנוֹת אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם:

כא וְהִנָּפֵשׁ אֲשֶׁר תִּפְנֶה אֶל־הָאֵבֶן וְאֶל־הַיְדְּעָנִים לְזָנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־

כב פְּנִי בִנְפֹשׁ הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ: וְהִתְקַדְּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים

כג כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם אֲנִי יְהוָה

כד מִקְדְּשְׁכֶם: כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר יִקְלַל אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוֹמָת אָבִיו

כה וְאִמּוֹ קָלַל דָּמִיו בּוֹ: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת־אִשְׁתּוֹ אִישׁ אֲשֶׁר יִנָּאֵף אֶת־

כו אִשְׁתּוֹ רַעְהוּ מוֹת־יוֹמָת הִנָּאֵף וְהִנָּאֵפָה: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־אִשְׁתּוֹ אָבִיו

תרגום אונקלוס

טז ומליל יי עם משה למימר: יי ועם בני ישראל תימר גבר גבר מבני ישראל ומן גיורא דייגירון בישראל דיתין מזרעיה למלך אתקטלא יתקטיל עמא בית ישראל ירגמוניה באבנא: יח ואנא אתין ית רוגזי באנשא ההוא ואשיצי יתיה מגו עמיה ארי מזרעיה יחב למולך בדיל לסאבא ית מקדשי ולאחלא ית שמא דקודשי: יט ואם מכבש יכבשון עמא בית ישראל ית עיניהון מן גוברא ההוא בדיהב מזרעיה למלך בדיל דלא למקטל יתיה: כ ואשוי אנא ית רוגזי בגוברא ההוא ובסעדוהי ואשיצי יתיה וית כל דטען בתרוהי למטעי בתר מולך מגו עמהון: כא ואנש דיתפני בתר בדין וזכורו למטעי בתריהון ואתין ית רוגזי באנשא ההוא ואשיצי יתיה מגו עמיה: כב ותתקדשון ותהון קדישין ארי אנא יי אלהכון: כג ושמרתם את חוקתי ועשיתם אותם אני יהוה כד ארי גבר דילוט ית אבוהי וית אמיה אתקטלא יתקטיל אבוהי ואמיה לט קטלא חייב: כה וגבר דיגוף ית אתת חברה אתקטלא יתקטיל גייפא וגייפא: כו וגבר דישכוב ית אתת אבוהי

פירוש רש"י

מחפין עליו: והכרתי אתו. למה נאמר? לפי שנאמר 'ובמשפחתו', יכול, יהיו כל המשפחה בהכרת? תלמוד לומר 'אתו' – אותו בהכרת ולא כל המשפחה בהכרת אלא ביסורין: לזנות אחרי המלך. לרבות שאר עבודה זרה שעבדה בכך, ואפלו אין זו עבודתה: (כב) והתקדשתם. זו פרישות עבודה זרה: (כד) אביו ואמו קלל. לרבות לאחר מיתה: דמיו בו. זו סקילה, וכן כל מקום שנאמר 'דמיו בו', 'דמיהם בם'. ולמדנו מאוב וידעוני, שנאמר בהם 'באבן ירגמו אתם דמיהם בם' (להלן פסוק מב). ופשוטו של מקרא: כמו 'דמו בראשו' (יהושע א:ז), אין נענש על מיתתו אלא הוא, שהוא גרם לעצמו שיהרג: (כה) ואיש. פרט לקטן: אשר ינאף את אשת איש. פרט לאשת קטן, למדנו שאין לקטן קדושין; ועל איזו אשת איש חיבתי לך? 'אשר ינאף את אשת רעהו' – פרט לאשת גוי, למדנו שאין קדושין לגוי: מות יומת הנאף והנאפא. כל 'מיתה' האמורה בתורה סתם, אינה אלא חנק:

(יז) ואל בני ישראל תאמר. ענשין על האזהרות: מות יומת. בבית דין; ואם אין כח בבית דין 'עם הארץ' מסייעין אותן: עם הארץ. עם שפגינו נבראת הארץ. עם שעתידין לירש את הארץ על ידי מצות הללו: (יח) אתן את פני. פנאי שלי – פונה אני מפל עסקי ועוסק בו: באיש. ולא בצבור, שאין כל הצבור נכרתין: כי מזרעו נתן למלך. לפי שנאמר 'מעביר בנו ובתו באש' (דברים טז:יז), בן בנו ובן בתו מנין? תלמוד לומר 'כי מזרעו נתן למלך'. זרע פסול מנין? תלמוד לומר 'בתתו מזרעו למלך' (פסוק יט): למען טמא את מקדשי. את כנסת ישראל, שהיא מקדשת לי, כלשון 'ולא יחלל את מקדשי' (להלן יז:כג): (יט) ואם העלים יעלימו. אם העלימו בדבר אחד, סוף שיעלימו בדברים הרבה; אם העלימו סנהדרי קטנה, סוף שיעלימו סנהדרי גדולה: (כ) ובמשפחתו. אמר רבי שמעון: וכי משפחה מה חטאה? אלא ללמדך, שאין לך משפחה שיש בה מוכס, שאין כלם מוכסין, שכלן

קדושים

כז עֲרוֹת אָבִיו גִּלָּה מוֹת־יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם דְּמִיהֶם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־
 כח כָּלָתוֹ מוֹת יוֹמָתוֹ שְׁנֵיהֶם תִּבֵּל עָשׂוֹ דְּמִיהֶם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־
 כט זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה תוֹעֵבָה עָשׂוֹ שְׁנֵיהֶם מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיהֶם בָּם: וְאִישׁ
 אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־אִשְׁהּ וְאֶת־אִמָּהּ זִמָּה הוּא בְּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא־
 ל תִּהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכָכֶם: וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן שְׁכָבְתּוֹ בְּבִהֶמָּה מוֹת יוֹמָת וְאֶת־
 לא הַבִּהֶמָּה תִּהְרֹגוּ: וְאִשָּׁה אֲשֶׁר תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֶמָּה לְרִבְעָה אֹתָהּ וְהִרְגָתָּ
 לב אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבִּהֶמָּה מוֹת יוֹמָתוֹ דְּמִיהֶם בָּם: וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־
 אֶחָתָם בֶּת־אָבִיו אוֹ בֶּת־אִמּוֹ וְרָאָה אֶת־עֲרוֹתָהּ וְהָיָה תִּרְאָה אֶת־עֲרוֹתָהּ
 לג חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינַי בְּנֵי עַמֶּם עֲרוֹת אֶחָתָם גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא: וְאִישׁ
 אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת־עֲרוֹתָהּ אֶת־מְקַרְהָ הֶעֱרָה וְהוּא
 לד גִּלְתָּהּ אֶת־מְקוֹר דְּמִיָּה וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקְרַב עַמָּם: וְעֲרוֹת אֶחָתָם אִמָּךְ
 לה וְאֶחָתָם אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה כִּי אֶת־שְׂאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנוֹ יִשָּׂאוּ: וְאִישׁ אֲשֶׁר
 לו יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדָתוֹ עֲרוֹת דָּדוֹ גִּלָּה חֲטָאִם יִשָּׂאוּ עֲרִירִים יָמָתוֹ: וְאִישׁ אֲשֶׁר

תרגום אונקלוס

עֲרִיתָא דְּאִבּוּהִי גְלִי אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלוֹן תְּרוּיָהוֹן קְטָלָא חֲיִיבִין: כֹּז וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת כָּלְתִּיהּ אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלוֹן
 תְּרוּיָהוֹן תִּבֵּלָא עֲבָדוּ קְטָלָא חֲיִיבִין: כח וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת דְּכּוֹרָא מִשְׁכְּבֵי אִתָּא תוֹעִיבָא עֲבָדוּ תְּרוּיָהוֹן אֶתְקַטְלָא
 יִתְקַטְלוֹן קְטָלָא חֲיִיבִין: כט וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת אֶתְתָּא וְיֵת אִמָּה עֵצִית חֲטָאִין הִיא בְּנוֹרָא יוֹקְדוֹן יִתִּיהּ וְיִתְהוֹן וְלֹא תִּהִי
 עֵצִית חֲטָאִין בִּינִיכּוֹן: ל וְגִבֵּר דִּיתִין שְׁכּוּבְתִּיהּ בְּעִירָא אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלָא וְיֵת בְּעִירָא תִּקְטָלוֹן: לא וְאֶתְתָּא דִּתְקַרְב
 לָוִת כָּל בְּעִירָא לְמַשְׁלֵט בֵּהּ וְתִקְטוֹל יֵת אֶתְתָּא וְיֵת בְּעִירָא אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְלוֹן קְטָלָא חֲיִיבִין: לב וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת
 אֶתְתִּיהּ בֶּת אִבּוּהִי אוֹ בֶּת אִמָּה וְיִחְזִי יֵת עֲרִיתָהּ וְהִיא תִּחְזִי יֵת עֲרִיתָהּ קָלְנָא הוּא וְיִשְׁתִּיצוֹן לְעֵינַי בְּנֵי עַמָּהוֹן
 עֲרִית אֶתְתִּיהּ גְלִי חוּבִיָּה יִקְבִּיל: לג וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת אֶתָּא טוּמְאָה וְיִגְלִי יֵת עֲרִיתָהּ יֵת קָלְנָה גְלִי וְהִיא תִּגְלִי יֵת
 סוּאֶבֶת דְּמָהָ וְיִשְׁתִּיצוֹן תְּרוּיָהוֹן מִגּוֹ עַמָּהוֹן: לד וְעֲרִית אֶחָתָם אִמָּךְ וְאֶחָתָם אָבִיךָ לֹא תִגְלֶה גְלִי וְהִיא תִּגְלִי יֵת
 חוּבִיָּהוֹן יִקְבִּלוֹן: לה וְגִבֵּר דִּישְׁכּוּב יֵת אֶתְתָּא אֶתְבּוּהִי עֲרִיתָא דְּאִבּוּהִי גְלִי חוּבִיָּהוֹן יִקְבִּלוֹן בְּלֹא וְלֹד יָמָתוֹן: לו וְגִבֵּר
 פִּירוּשׁ רִשִּׁי

שְׁנֵיהֶם 'עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה' (תהלים סדר יב פסוק סא, מזמור פח שלנו פסוק ג): (לג) הֶעֱרָה. גִּלָּה, וְכֵן כָּל לְשׁוֹן
 'עֲרוֹה' – גִּלּוֹי הוּא, וְהוּא יוֹרֵדֵת בְּתִבָּה לְשֵׁם דְּבָר, כְּמוֹ 'זַעֲרָה' מִגְזֵרֵת 'וְלֹא קָם וְלֹא זָע' (אסתר ג:לד) וְכֵן
 'אֶחָתָה' מִגְזֵרֵת אַח. וְהֶעֱרָאָה זֹה נִחְלָקוּ בֵּהּ רַבּוּתֵינוּ יֵשׁ אוֹמְרִים: זֹה נִשְׁיָקֵת שְׁמֵשׁ, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: זֹה
 הַכֶּנֶסֶת עֲטָרָה: (לד) וְעֲרוֹת אֶחָתָם אִמָּךְ. שְׁנֵהּ הַכְּתוּב
 בְּאֶזְהָרֵתָן, לומר שֶׁהִזְהָר עֲלֵיהֶן בֵּין עַל אֶחָתָם אָבִיו וְאִמּוֹ מִן הָאֵב, בֵּין עַל אֶחָתָתֵיהֶן מִן הָאֵם; אֲבָל עַל
 עֲרוֹת אֶשֶׁת אָחִי אָבִיו, לֹא הִזְהָר אֲלָא עַל אֶשֶׁת אָחִי אָבִיו מִן הָאֵב: (לה) אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ. הַמְקַרָּא
 הַזֶּה בֹּא לְלַמֵּד עַל 'כֶּרֶת' הָאִמּוֹר לְמַעֲלָה, שֶׁהוּא בְּעֵנֶשׁ הַלִּיכַת עֲרִירִי: עֲרִירִים. כְּתָרְגוּמוֹ 'בְּלֹא וְלֹד';
 וְדוּמָה לוֹ 'וְאֶנְכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי' (בראשית יב:ב) – יֵשׁ לוֹ בָּנִים – קוֹבְרֵן, אֵין לוֹ בָּנִים – מֵת בְּלֹא בָּנִים.
 לְכָךְ שְׁנֵהּ בְּשֵׁנֵי מְקַרְאוֹת אֵלּוּ, 'עֲרִירִים יָמָתוֹ', 'עֲרִירִים יָהִיו' (בפסוק הבא); 'עֲרִירִים יָמָתוֹ' – אִם
 יָהִיו לוֹ בְּשַׁעַת עֲבָרָה, לֹא יָהִיו לוֹ כְּשִׁימּוֹת, לְפִי שְׁקוּבְרֵן בְּחַיָּיו; 'עֲרִירִים יָהִיו' – אִם אֵין לוֹ בְּשַׁעַת עֲבָרָה, יָהִי כָּל יָמָיו כְּמוֹ שֶׁהוּא עֹכָשׁוֹ;

(כז) תִּבֵּל עָשׂוֹ. גִּנָּאִי. לְשׁוֹן אַחֵר: מִבְּלָלִין זֶרַע הָאֵב בְּזֶרַע הַבֶּן: (כח) מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה. מְכַנִּים כְּמִכְחֹל בְּשׁוּפָרֵת: (כט) 'יִשְׂרְפוּ אֹתוֹ וְאֶתְהֶן. אִי אֶתָּה יָכוֹל לומר אֶשֶׁתוֹ הָרִאשׁוֹנָה יִשְׂרְפוּ, שֶׁהִרִי נִשְׂאָה בְּהִתֵּר וְלֹא נִאֲסְרָה עָלָיו, אֲלָא 'אִשָּׁה' וְ'אִמָּה' הַכְּתוּבִים כָּאֵן שֶׁתִּיָּהֵן לְאִסּוּר, שֶׁנִּשְׂאָ חֲמוֹתוֹ וְאִמָּהּ. וְיֵשׁ מִרַבּוּתֵינוּ שְׁאוּמְרִים: אֵין כָּאֵן אֲלָא חֲמוֹתוֹ, וּמָהוּ 'אֶתְהֶן'? אֶת אֶחָת מֵהֶן; וְלְשׁוֹן יוֹנִי הוּא: הֵן – אֶחָת: (ל) וְאֶת הַבִּהֶמָּה תִּהְרֹגוּ. אִם אָדָם חֲטָא בְּהִמָּה מָה חֲטָאָה? אֲלָא מִפְּנֵי שֶׁבָּאָה לְאָדָם תִּקְלָה עַל יָדָהּ, לְפִיכָךְ אָמַר הַכְּתוּב תִּסְקֵל! קֵל וְחִמֵּר לְאָדָם, שִׁיּוּדַע לְהִבְחִין בֵּין טוֹב לָרַע וְגוֹרֵם רָעָה לְחִבְרוֹ לְעִבְרָה. כִּיּוֹצֵא בְּדָבָר אֶתָּה אוֹמֵר: 'אִבֵּד תִּאֲבִדוֹן אֶת כָּל הַמְּקֻמוֹת' (דברים י:כח), הִרִי דְּבָרִים קֵל וְחִמֵּר: וּמָה אֵילָנוֹת שְׁאִינֵן רוֹאִין וְאִינֵן שׁוֹמְעִין, עַל שֶׁבָּאָת תִּקְלָה עַל יָדָם, אִמָּרָה תוֹרָה: הַשְׁחַת שְׂרוּף וְכִלְיָה, הַמְטָה אֶת חִבְרוֹ מִדְּרֹךְ חַיִּים לְדְרֹכֵי מִיתָה – עַל אֶחָת כְּמָה וְכְמָה: (לב) חֶסֶד הוּא. לְשׁוֹן אֲרָמִי: חֶרְפָּה – חֲסוּדָא. וּמִדְּרָשׁוֹ: אִם תִּאֲמַר, קֵין נִשָּׂא אֶחָתוֹ! חֶסֶד עָשָׂה הַמְּקוֹם לְכַנּוֹת עוֹלָמוֹ מִמֶּנּוּ,

טז

לז

קדושים

יִקַּח אֶת־אִשֶּׁת אָחִיו נָדָה הִוא עֲרוֹת אָחִיו גִּלָּה עֲרִירִים יִהְיוּ: וּשְׁמֵרְתֶּם

אֶת־כָּל־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִקְיֹא אֶתְכֶם הָאָרֶץ

שביעי

אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה לְשֹׁכֵת בָּהּ: וְלֹא תִלְכוּ בַּחֲקֵת הַגֹּי אֲשֶׁר־אֲנִי

מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם כִּי אֶת־כָּל־אֱלֹה עֲשׂוּ וְאָקֶץ בָּם: וְאָמַר לָכֶם אֲתֶם תִּירְשׁוּ

אֶת־אֲדָמְתָם וְאֲנִי אֶתְנַנֶּה לָכֶם לָרֶשֶׁת אֹתָהּ אֶרֶץ זִבַת חֶלֶב וְדִבְשׁ אֲנִי

מפטיר

יְיָהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים: וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־הַבְּהֵמָה

הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהוֹר וְלֹא־תִשְׁקְצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם

בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף וּבְכָל־אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לַטְּמֵא:

מֵא וְהִייתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה וְאֲבַדְל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לִהְיוֹת

מִב לִי: וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָּהֶם אוֹב אוֹ יִדְעֲנִי מוֹת יוֹמָתוֹ בְּאֶבֶן יִרְגְּמוּ

אֹתָם דְּמִיָּהם בָּם:

תרגום אונקלוס

דִּי־סָב יֵת אֶתָּה אַחֵוהי מִרְחָקָה הִיא עֲרִיתָה דְּאֵחֵוהי גְּלִי דְּלֹא וְלֵד יְהוֹן: לֹא וְתִשְׁרוֹן יֵת כָּל קְיָמִי וְיֵת כָּל דִּינִי וְתַעֲבִדוֹן יִתְהוֹן וְלֹא תִרְוִקִין יִתְכוֹן אֶרְעָה דְּאֵנָּה מַעֲיִל יִתְכוֹן לְתַמָּן לְמַתָּב בָּהּ: לֹא וְלֹא תִתְכוֹן בְּנִמּוּסִי עֲמִמִּיא דְּאֵנָּה מְגִלִּי מִן קְדָמִיכוֹן אֲרִי יֵת כָּל אֱלִין עֲבָדוֹ וְרַחֲקִי מִימָרִי יִתְהוֹן: לֹא וְאִמְרִית לְכוֹן אֶתְכוֹן תִּירְתוֹן יֵת אֶרְעָהוֹן וְאֵנָּה אֶתְנַנֶּה לְכוֹן לְמִירַת יִתְהוֹן אֶרְעָה עֲבָדָה חֶלֶב וְדִבְשׁ אֵנָּה יִי אֱלֹהֵיכוֹן דְּאֶפְרִישִׁית יִתְכוֹן מִן עֲמִמִּיא: מֵ וְתִפְרִשׁוֹן בֵּין בְּעִירָה דְּכִיָּא לְמִסְאָבָה וּבֵין עוֹפָא מְסָאָבָה לְדְּכִיָּא וְלֹא תִשְׁקְצוֹן יֵת נַפְשִׁיכוֹן בְּבִעִירָה וּבְעוֹפָא וּבְכָל דְּתִרְחִישׁ אֶרְעָה דְּאֶפְרִישִׁית לְכוֹן לְסָאָבָה: מֵא וְתִתְהוֹן קְדָמִי קְדִישִׁין אֲרִי קְדִישׁ אֵנָּה יִי וְאֶפְרִישִׁית יִתְכוֹן מִן עֲמִמִּיא לְמַהוֹי פְּלַחִין קְדָמִי: מִבּ וְגִבֵּר אוֹ אֶתָּה אֲרִי יְהִי בְּהוֹן בְּדִין אוֹ זְכוּרוֹ אֶתְקַטְלָה יִתְקַטְלוֹן בְּאֶבֶן יִרְגְּמוּן יִתְהוֹן קְטָלָה חֲיִיבִין:

פירוש רש"י

(לֹא) נָדָה הִוא. הַשְׂכִּיכָה הַזֹּאת מְנַדָּה הִיא וּמֵאוֹסָה. וְרַבּוּתֵינוּ דְרָשׁוּ: לְאָסֵר 'הַעֲרָאָה' בָּהּ כְּנֻדָּה, שֶׁהַעֲרָאָה מִפְּרִשְׁתָּ בָּהּ 'אֶת מִקְרָהּ הָעֵרָה' (לעיל פסוק לֵג): (לֹא) וְאָקֶץ. לְשׁוֹן מֵאוֹס, כְּמוֹ 'קִצְתִּי בַחַי' (בראשית כה:יט), כְּאֵדָם שֶׁהוּא קָץ בְּמִזְוֹנָה: (מֵ) וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה לַטְּמֵאָה. אֵין צָרִיךְ לִזְמַר בֵּין פְּרָה לַחֲמוֹר, שֶׁהֵרִי מְבַדֵּלִין וְנִפְרִיזִין הֵם! אֲלֹא בֵין טְהוֹרָה לְךָ לַטְּמֵאָה לְךָ, בֵּין שְׁנִשְׁחַט רַבּוֹ שֶׁל סִימָן לְנִשְׁחַט חֲצִיו. וְכַמָּה בֵּין רַבּוֹ לְחֲצִיו? מֵלֹא שֶׁעֲרָה: אֲשֶׁר הִבְדַּלְתִּי לָכֶם לַטְּמֵא. לְאָסֵר: (מֵא) וְאֲבַדְל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי. אִם אֶתְּם מְבַדֵּלִים מֵהֶם, הֵרִי אֶתְּם שְׁלִי, וְאִם לֹא, הֵרִי

מפתח סדרי התנך

סולם הערכים שבחלוקה לסדרים: (בעקבות פסוק מֵב) איסורי אוב או ידעוני הם מהחמורים שבאיסורי התורה. ראה את עונשם ברש"י. למרות זאת, נבחר פסוק המתאר את גמילות חסדה של אשת בעלת האוב לשאול לראש סדר יט בשמואל וְלֹא־שָׁה עֶגְל־מִרְבֵּק בְּפִית וְתִמְחֶה וְתִזְבְּחֶהוּ וְתִקַּח־קֶמֶח וְתִלָּשׁ וְתִפְהוּ מִצּוֹת: מדוע? פסוק זה הוא גם מחצית ספר שמואל. (מובא בדברי ה'מנחת ש"י שם). זאת ועוד, גם שמואל הנביא שכתב ספרו בחר לנסח את מעשיה של אשה זו בביטויים המזכירים את הכנסת האורחים של אברהם אבינו: מִהָיִי שֶׁלֹּשׁ סָאִים קֶמֶח סֵלֶת... וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר יֶדֶךָ וְטוֹב (בראשית טו:י-יז). אומנם, אצל האשה החוטאת שם הבהמה הוא עגל, אולי כרמז לאירוע אחר המבדיל בינה ובין אברהם אבינו. מדוע, אם כן, נבחר פסוק המתאר את גמילות חסדה של אשת בעלת האוב לשאול לראש סדר? את התשובה אפשר לנתב לחשיבות גמילות חסדה, לְהוֹת יִשְׂרָאֵל כְּגוֹמְלֵי חֲסִידִים או להדרכה לחפש את הטוב גם במקומות חשוכים.

- א ויהי | בפְּשֹׁנָה הַשְּׁבִיעִית בַּחֲמִשִּׁי בַּעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּאוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי ע
ב יִשְׂרָאֵל לְדֶרֶשׁ אֶת־יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לִפְנֵי: ^{הספרדים מתחילים כאן} וַיְהִי ^{עא}
ג דְּבֶרֶי־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן־אָדָם דְּבָר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה הִלְדֹּרֶשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חִי־אֲנִי
ד אִם־אֲדַרְשׁ לָכֶם נָא אֲדֹנֵי יְהוָה: הִתְשַׁפֹּט אַתֶּם הִתְשַׁפֹּט בֶּן־אָדָם
ה אֶת־תּוֹעֵבְתְּ אֲבוֹתֶם הוֹדִיעֶם: וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנֵי יְהוָה
ו בְּיוֹם בַּחֲרֵי בְּיִשְׂרָאֵל וְאִשָּׁא יָדַי לְזָרַע בֵּית יַעֲקֹב וְאוֹדַע לָהֶם בָּאָרֶץ
ז מִצָּרִים וְאִשָּׁא יָדַי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: בְּיוֹם הַהוּא נִשְׁאֲתִי
ח יָדַי לָהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תִּרְתִּי לָהֶם זִבְת
ט חֶלֶב וּדְבַשׁ צָבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת: וְאָמַר אֲלֵהֶם אִישׁ שְׁקוּצִי עֵינָיו
י הַשְּׁלִיכוּ וּבְגָלוּלֵי מִצְרַיִם אֶל־תִּטְמְאוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וַיִּמְרוּ־בִי
יא וְלֹא אָבוּ לִשְׁמָע אֵלַי אִישׁ אֶת־שְׁקוּצִי עֵינֵיהֶם לֹא הַשְּׁלִיכוּ
יב וְאֶת־גְּלוּלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזְבוּ וְאָמַר לִשְׁפֹךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכָלוֹת אֶפֶל
יג בָּהֶם בְּתוֹךְ אֶרֶץ מִצְרַיִם: וְאָעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבַלְתִּי הַחֵל לְעֵינַי הַגּוֹיִם
יד אֲשֶׁר־הִמָּה בְּתוֹכָם אֲשֶׁר נִודַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ
טו מִצְרַיִם: וְאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאָבֵאֵם אֶל־הַמִּדְבָּר: וְאַתָּן לָהֶם
טז אֶת־חֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי הוֹדַעְתִּי אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם
יז וְחִי בָהֶם: וְגַם אֶת־שִׁבְתוֹתַי נָתַתִּי לָהֶם לְהִיזוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם
יח לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה מְקֹדֶשׁ: וַיִּמְרוּ־בִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר
יט בַּחֻקֹּתַי לֹא־הִלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי מָאֲסוּ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחִי
כ בָּהֶם וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי חָלְלוּ מְאֹד וְאָמַר לִשְׁפֹךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר
כא לְכָלוֹתָם: וְאָעַשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבַלְתִּי הַחֵל לְעֵינַי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
כב הוֹצֵאתִים לְעֵינֵיהֶם: וְגַם־אֲנִי נִשְׁאֲתִי יָדַי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבַלְתִּי
כג הָבִיא אוֹתָם אֶל־הָאֶרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי זִבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ צָבִי הִיא
כד לְכָל־הָאֲרָצוֹת: יַעַן בְּמִשְׁפָּטֵי מָאֲסוּ וְאֶת־חֻקֹּתַי לֹא־הִלְכוּ בָהֶם
כה וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי חָלְלוּ כִּי אַחֲרֵי גְלוּלֵיהֶם לָבָם הִלֵּךְ: וַתַּחַס עֵינַי
כו עֲלֵיהֶם מִשַּׁחֲתָם וְלֹא־עָשִׂיתִי אוֹתָם כָּלָה בַּמִּדְבָּר: וְאָמַר
כז אֶל־בְּנֵיהֶם בַּמִּדְבָּר בַּחוּקֵי אֲבוֹתֵיכֶם אֶל־תֵּלְכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטֵיהֶם
כח אֶל־תִּשְׁמְרוּ וּבְגָלוּלֵיהֶם אֶל־תִּטְמְאוּ: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בַּחֻקֹּתַי

יֹאכָבֶד וְאֶת־מִשְׁפַּטִּי שְׁמְרוּ וַעֲשׂוּ אוֹתָם: וְאֶת־שִׁבְתוֹתַי קִדְּשׁוּ וְהָיוּ
 לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: [פרשה ע"א נמשכת]

סדר	פסוק	למנהג האשכנזים: הפטרת סדרת קדשים בספר תרי עשר בנבואת עמוס	פרשה
ח	כד	הָלוֹא כִּבְנֵי כְשִׁיִּים אַתֶּם לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל נֹאם־יְהוָה הֲלוֹא אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּח	
	כה	הָעֲלִיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְלַשְׁתִּיִּים מִכַּפְתּוֹר וְאֶרֶם מִקִּיר: הֲנֵה עֵינִי	
		אֲדַנִּי יְהוָה בַּמַּמְלָכָה הַחֲטָאָה וְהַשְׁמַדְתִּי אֹתָהּ מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה	
	כו	אָפֶס כִּי לֹא הִשְׁמִיד אֲשֶׁמִּיד אֶת־בֵּית יַעֲקֹב נֹאם־יְהוָה: כִּי־הִנֵּה	
		אֲנֹכִי מַצִּיָּה וְהַנְּעוֹתַי בְּכָל־הַגּוֹיִם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר יָנוּעַ	
	כז	בַּכְּבֹּדָה וְלֹא־יִפּוֹל צָרוֹר אֶרֶץ: בַּחֲרֹב יָמוּתוּ כָּל חֲטָאֵי עַמִּי הָאֲמֹרִים	
	כח	לֹא־תִגִּישׁ וְתִקְדִּים בַּעֲדֵינוּ הָרָעָה: בַּיּוֹם הַהוּא אֲקִים אֶת־סִכַּת	
		דָּוִיד הַנִּפְלֵת וְגִדְדִּיתִי אֶת־פְּרִצִּיהֶן וְהִרְסֹתִיו אֲקִים וּבְנִיתִיָּה כִּימִי	
	כט	עוֹלָם: לְמַעַן יִירָשׁוּ אֶת־שְׂאֲרֵית אָדָם וְכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־נִקְרָא	
		שְׁמִי עָלֵיהֶם נֹאם־יְהוָה עֲשֵׂה זֹאת:	
	ל	הֲנֵה יָמִים בָּאִים נֹאם־יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֶשׁ בִּקְצָר וְדֶרֶךְ עֲנָבִים כַּט	
		בְּמִשְׁךְ הַזֶּרַע וְהִטִּיפוּ הַהָרִים עָסִיס וְכָל־הַגְּבָעוֹת תִּתְּמוּגְגָנָה:	
	לא	וְשִׁבְתִּי אֶת־שִׁבּוֹת עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשֻׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ	
		וַיִּטְעוּ כִרְמִים וְשָׁתוּ אֶת־יַיִנָּם וַעֲשׂוּ גִזְוֹת וַאֲכָלוּ אֶת־פְּרִיָהֶם:	
	לב	וַיִּטְעוּתִים עַל־אֲדָמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר	
		נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵיךָ:	